

Використання патентної документації при підготовці бібліографічних покажчиків

Методична консультація

Використання патентної документації при підготовці бібліографічних покажчиків підвищить їх якість та допоможе фахівцям:

- забезпечити високий рівень та конкурентоспроможність новостворених об'єктів техніки, нових матеріалів, нових технологій;
- прийняти правильне рішення щодо зарубіжного патентування;
- підготувати випуск нової продукції;
- розвивати інноваційну діяльність.

Усе частіше до патентного фонду Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (ХДНБ) звертаються бібліотечні працівники з метою пошуку патентної інформації. Кожний науковець у своєму доробку має власні або колективні, розроблені групою науковців установи, винаходи. Тому при підготовці бібліографічних, а також біобібліографічних покажчиків (наприклад, з нагоди ювілейних дат науковців) працівники бібліотек повинні опрацювати *de visu* також і патентну документацію.

Патентна документація – це унікальна інформація про новітні досягнення і технічні розробки. Вона містить комплекс матеріалів з відомостями про винаходи: свідоцтва (патенти) на корисні моделі, промислові зразки і знаки для товарів і послуг.

В описах патентних документів можна знайти конкретні рішення технічних задач і технологічних процесів, а спеціальна індексація (класифікація) полегшує їх пошук у багатомільйонних масивах. Мова описів лаконічна, інформативна, формалізована і тому легко піддається

реферуванню і навіть машинній обробці. Ці особливості патентної документації як джерела інформації слід враховувати при виконанні різноманітних робіт бібліотечно-бібліографічного характеру, у т. ч. при підготовці бібліографічних покажчиків.

У відділі науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів ХДНБ є можливість проведення різних видів патентного пошуку (тематичного, нумераційного, іменного). Фонд відділу налічує понад 1,7 млн примірників документів як на паперових, так і на електронних носіях з 1924 року до сьогодення.

На традиційних (паперових) носіях у відділі представлені

- *первинні (або повнотекстові) патентні документи:*
  - описи винаходів до патентів України;
  - описи до патентів на корисні моделі України;
  - описи винаходів до патентів Російської Федерації;
  - описи винаходів до заявок Російської Федерації;
  - описи винаходів до авторських свідоцтв СРСР.
- *вторинні (або реферативні) патентні документи, а саме:*
реферативна інформація про корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг:
  - офіційний бюлетень патентного відомства України «Промислова власність» (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг);
  - офіційний бюлетень патентного відомства України «Авторське право і суміжні права» (відомості про реєстрацію авторського права на твір);
  - офіційні бюлетені патентного відомства Російської Федерації: «Изобретения. Полезные модели», «Промышленные образцы»,

«Товарные знаки, знаки обслуживания и наименования мест происхождения товаров» (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг);

- тематичне репродуковане видання «Изобретения стран мира» – інформація про винаходи найбільш промислово розвинених країн світу (Великої Британії, ФРН, Франції, США, Японії та ін.);
- офіційне видання «Бюллетень Евразийского патентного ведомства (изобретения, евразийские заявки и патенты)»;
- офіційний бюлетень СРСР «Открытия. Изобретения. Промышленные образцы и товарные знаки» (відомості про заявки, авторські свідоцтва СРСР і патенти, промислові зразки, товарні знаки).

На електронних носіях у відділі представлені повнотекстові патентні документи України, Російської Федерації, країн СНД, реферативна і бібліографічна інформація за виданнями «Изобретения стран мира», «Бюллетень Евразийского патентного ведомства» у таких базах даних:

- **БД «Винаходи в Україні»** з 2005 року (описи винаходів та корисних моделей);

- **БД «Патенты России»** з 1997 року (описи до патентів та заявок на винаходи та корисні моделі);

- **БД «Патенты СНГ» (CISPATENT)** з 2003 року (описи винаходів);

- **БД «Товарные знаки России»** з 2006 року;

- **БД «Промышленные образцы России»** з 1994 року;

- **CD-ROM «Изобретения стран мира»** – електронне видання, яке містить бібліографічну та реферативну інформацію (російською мовою) про патентні документи Великої Британії, Німеччини, Франції, США, Швейцарії, Японії. Інформація представлена за 2005 рік;

- **CD-ROM «Бюллетень Євразійського патентного ведомства (изобретения, евразийские заявки и патенты)»** – електронне видання, яке містить бібліографічну та реферативну інформацію (російською мовою) про патентні документи Євразійського патентного ведомства. Інформація представлена за 2007–2008 рр.

Ефективність проведення патентного пошуку залежить від використання довідково-пошукового апарату (ДПА). Це, насамперед, алфавітно-предметний покажчик до Міжнародної патентної класифікації (МПК). До послуг користувачів – дев'ять редакцій МПК з урахуванням усіх змін та поправок.

До бюллетенів кожної країни є річні покажчики: нумераційні, систематичні, іменні. Кожен бюллетень також має комплекс покажчиків винаходів за місяць. За 1924 – 1991 рр. є кумулятивні підсумкові покажчики.

Використання ДПА допомагає прискорити патентний пошук та гарантує його повноту. ДПА знаходиться у вільному доступі. Його використання допоможе легко розшукати необхідну інформацію у багатомільйонному фонді патентних документів.

За довідками і консультаціями просимо звертатися до відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів, використовуючи віртуальну довідкову службу ХДНБ, e-mail: vip_otl@mail.ru та за телефоном 731-34-98